מנא הני מילי. נרמזה לנו בעי מה"מ דהולד ממזר דהא ביבמות (דף מט.) מוכח ליה מלא יגלה כתף מציו וסמיך ליה לא יבא ממזר ומוקמי לה ביבמות (שם) בשומרת יבם של מציו שהיא לו משום מחי מציו שהיא בכרת מלא בעי מנא לן למין קידושין מופסין מהן ומקשה דמחי בעי מלא הדבר פשוט בכל הגמרא דקידושין לא תפסי דהא בהא תליא דכיון דהוי ממזר מחייבי כריתות לא תפסי קידושין דהא[ב] ר"ש הוא דאמר (שם) למין קידושין מופסין בחייבי לאוין[א] ולא ידעינן מלא משום דשמעינן ליה לר"ע דאמר יש ממזר מחייבי לאוין וכיון דיש ממזר דין הוא דלא תפסי בה קידושין וכי נמי ממרינן בשמעתין[ג] הכל מודים בנח על הנדה שאין הולד ממזר דהא תפסי בה קידושין מלמד דהא בהא תליא ואור"י למין ר"ע דלא כרבי יהושע דאמר[ד] (הכל מודים) שאין קידושין מופסין בחמותו מלמד דהדר פשוט הוא לר"ע ומלישנא דרבי יהושע בעי גמרא מנלן דלא תפסי קידושין בחייבי כריתות[ג]: הכל

עמונית[ד] [1]**אלא בעמוני שנשא מצרית**[ה] **ואי זכר הוי האי שדיא אבתריה דידה ואם נקבה הויא שדיא אבתרה דידה: כל שאין לה עליו קידושין: מנא הני מילי דאמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן ומטו בה**[ו] **משום דרבי ינאי ורב אחא בריה**[ז] **דרבא ומטו בה משום רבי יוסי הגלילי אמר קרא** [2]**ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר לאחרים ולא לקרובים מתקיף לה רבי אבא ואימא לאחר ולא לבן בן בהדיא כתיב ביה** [3]**לא יקח איש את אשת אביו אחר למה לי שמע מינה לאחרים ולא לקרובים ואימא אידי ואידי לבן הא לכתחילה והא דיעבד לכתחילה**[ח] **מאחות אשה נפקא ומה אחות אשה**[ט] **בכרת לא תקדש חייבי מיתות בית דין לא כל שכן ואימא אידי ואידי באחות אשה הא לכתחילה הא דיעבד אין הכי נמי אשכחן אחות אשה שאר עריות מנלן**[י] **ילפינן מאחות אשה מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת ולא תפסי בה קידושין אף כל שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת לא תפסי בה קידושין**[כ] **בשלמא כולהו אתיין אלא אשת איש ואשת אח איכא למיפרך מה לאחות אשה שכן אין לה היתר במקום מצוה תאמר באשת אח שיש לה היתר במקום מצוה אשת איש נמי איכא למיפרך מה להנך חייבי אוסרן תאמר באשת איש שיש לה היתר בחיי אוסרן אלא א"ר יונה ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע אמר קרא**[ל] **כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונברתו**[מ] **הוקשו כל העריות כולם לאחות אשה מה אחות אשה לא תפסי בה קידושין**[נ] **אף כל עריות כולם לא תפסי בה קידושין אי הכי אפילו**

כל מקום דסיפא לאתויי גר שנשא ממזרת אלא אי אמרת רבי יוסי היא כל מקום דרישא כדאמרן איזו זו כדאמרן אלא כל מקום דסיפא לאתויי מאי ולטעמיך לר' יהודה איזו זו דסיפ' למה לי אלא איידי דתנא רישא איזו זו תנא סיפא איזו ה"נ איידי דתנא רישא כל מקום תנא נמי סיפא כל מקום גופא[ע] **כי אתא רבין אמר רבי יוחנן באומות הלך אחר הזכר נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם מאי באומות הלך אחר הזכר**[פ] **כדתניא**[צ] **מנין לא' מן האומות שבא על הכנענית והוליד בן שאתה רשאי לקנותו בעבד תלמוד לומר** [1]**וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו יכול אף** [2]**עבד שבא על שפחה מן האומות והוליד בן שאתה רשאי לקנותו בעבד ת"ל אשר הולידו בארצכם מן הנולדין בארצכם ולא מן הגרים בארצכם: נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם: במאי אילימא במצרי שנשא עמונית מאי פגום איכא** [3]**עמוני ולא עמונית**[ד] [4]**אלא בעמוני שנשא מצרית**[ה] **ואי זכר הוי האי שדיא אבתריה דידה ואם נקבה הויא שדיא אבתרה דידה: כל שאין לה עליו קידושין: מנא הני מילי דאמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן ומטו בה**[ו] **משום דרבי ינאי ורב אחא בריה**[ז] **דרבא ומטו בה משום רבי יוסי הגלילי אמר קרא** [2]**ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר לאחרים ולא לקרובים מתקיף לה רבי אבא ואימא לאחר ולא לבן בן בהדיא כתיב ביה** [3]**לא יקח איש את אשת אביו אחר למה לי שמע מינה לאחרים ולא לקרובים ואימא אידי ואידי לבן הא לכתחילה והא דיעבד לכתחילה**[ח] **מאחות אשה נפקא ומה אחות אשה**[ט] **בכרת לא תקדש חייבי מיתות בית דין לא כל שכן ואימא אידי ואידי באחות אשה הא לכתחילה הא דיעבד אין הכי נמי אשכחן אחות אשה שאר עריות מנלן**[י] **ילפינן מאחות אשה מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת ולא תפסי בה קידושין אף כל שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת לא תפסי בה קידושין**[כ] **בשלמא כולהו אתיין אלא אשת איש ואשת אח איכא למיפרך מה לאחות אשה שכן אין לה היתר במקום מצוה תאמר באשת אח שיש לה היתר במקום מצוה אשת איש נמי איכא למיפרך מה להנך חייבי אוסרן תאמר באשת איש שיש לה היתר בחיי אוסרן אלא א"ר יונה ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע אמר קרא**[ל] **כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונברתו**[מ] **הוקשו כל העריות כולם לאחות אשה מה אחות אשה לא תפסי בה קידושין**[נ] **אף כל עריות כולם לא תפסי בה קידושין אי הכי אפילו**

לגבי תרוייהו קאמר והכא גבי חס ליכא פגם: מלרי ומלומי עשה בהם נקבות כזכרים כדאמר ביבמות (דף עז:): **אי זכר. הולד שדיא בתר עמוני ואיקור זכריס שבו לעולם ולא תימרי שדיא בתר מלרית ויהא דור שלישי מותר ומי נקבה היא שדייה בתר מלרית ולא בתר עמוני למשריי לדידה משום ולא עמונית אלא שלישי דאמר קרא** (דברים כג) **להם הלך אחר פסולן**[ס] **: מנה"מ. דאין קידושין תופסין בחייבי כריתות הבל הולד ממזר נפקא לן מלא יקח איש את אשת איש ולא יגלה כנף מציו**[ם] **ומקשינן לה ביבמות** (דף מט.) **נשומרת יבם של מציו שהיא לו משום מחי מציו שהיא בכרת ומהכא ילפינן לה ביבמות בפרק החולץ** (דף מה:) **דכל שאין לה עליו קידושין הולד ממזר: ומטו בה. יש מטיס בדבר זה לומר שבשם ר' יוחי נאמר ורב אחא בריה דרבא אמר ללו משום רבי יוחי מטו בה אלא משום רבי יוסי הגלילי: לאיש אחר. שהוא אחר אלא ולא שהוא קרובה. והיתה לשון קידושין הוא שהיתה לו והכן לאשה: לבן. בן בעלה אבל שאר קרובות לא: לא יקח. לא יהא לך בה ליקוחין שאין קידושין תופסין: ודילמא הא לכתחילה הא דיעבד. כלומר לא יקח לאו אלא שלא יהיו לו בהן קידושין דיעבד אאמר אלא שלא יקדשנה ומיהו אי קדיש ניהוו קידושין ואתא האי קרא אחריני לומר דאין בה הויה כלל ולעולם לבן אאמר דכיון דאאמר ולא פירש קרובים אין לך להביא באיסור זה אלא האסור שבכולן שקרוב מן הכל: מאחות אשה נפקא. דכתיב בה לא תקח**[ע] **לא תקדשנה: חייבי מיתות. אשת אביו בסקילה: אידי ואידי. לא תקח והיתה לאיש אחר אימא אשת אח אחות אשה דכיון דאשכח אשה דכיון דאשכח בה דאזהר עלה לכתחילה איכא למימר דהדר כתב והיתה לאיש אחר למעוטי בעל אחותה אלא אחות אשה דכיון דאשכחן בה אזהרת קיחה לכתחילה לא אאמר דיעבד לא נתפסה: אין הכי נמי. דאחות אשה לאזהרה איכא למיגמר: דילפינן מאחות אשה. בבנין אב מה אחות אשה שכן אין לה היתר במקום מצוה כשאין לו בניס מאחיו**[פ] **אשת דילפינן בפ"ק דיבמות** (דף ג:) **נאמר כאן**[צ] **עליה בחייה ונאמר להלן**[ק] **יבמה יבא עליה אף אשת אח בחייה במקום מצוה אף כאן במקום מצוה ואאמר רחמנא לא תקח: מה להנך. לאחות אשה קאאמר שכן אין לה היתר בחיי אחותה האומרת שאפילו גירש אשתו אחותה אסורה: אשת איש יש לה היתר בחיי אוסרה. שבעלה מתירה בגט: מכל העומדים בהלכה. בפרשת עריות כתיב: אפילו**

מסורת הש"ס

ג) יבמות עח: [סוטה ג'], ג) [ל"ל כהכעמי שבע על מנת שלא תבעל לי], ד) [יבמות נט ע"ב], ה) [סוטה ג:], ו) [ל"ל דלעיל], ז) [ל"ל דרבא אמר מטו], ח) [ל"ל דרבא אמר הכי], ט) [ל"ל אחות אשה], י) [ל"ל דלעיל], כ) [כתב"ה: תוספות], ל) [יבמות נט ע"ב], מ) [ל"ל ונברתו], נ) [ל"ל דלעיל], ס) [כתב"ה: משמיה], ע) [יבמות נט ע"ב], פ) [ל"ל דלעיל], צ) [ל"ל דלעיל], ק) [יבמות נט ע"ב], ר) [כתב"ה: מוסיף: ומלומי ומלרי מחלל],

גליון הש"ס

גמ' בשלמא בולהו אתיין. עי' יבמות נד ע"ב תוד"ה אבל בידו:

מוסף רש"י

מנין לאחד מן האומות. משאר שבעים מלומות (סוטה ג:). שאינו מטבעם מלומות ואינו בכלל לא תתיר כל נשמה (שם). **שבא על הכנענית.** כל ז' מלומות נקראו על שם כנען, **והוליד בן.** לאלך אחר אחיו ואותר לאשתו לך לעבד (סוטה ג:). **שאתה רשאי לקנותו בעבד.** ואי אתה מלווה להתיירו, לשהיה ליה בתר זכר ומותר ליה בנקבה (יבמות עח:). **גרסינן בבי"ת** (סוטה ג:). **וגם מבני התושבים הגרים עמכם.** שבאו מלומות אחרים ונעשו מבוטס מושבים במקומכם (יבמות עח:). **לעיל מיניה** כתיב מאת הגויס אשר בתוכיכם מהם תקנו עבד ומהם, אשר בתוכיכם אלו הכנענים ולא מבני אחיכם דשבעה לומות, וגם מבני התושבים, כל תושב, היינו שבא ממקום אחר ונתיישב כאן, וקאמר קרא שמותר לקנות מבניהם אשר יהיו לך מבנות אחיכם (סוטה ג:). **מן הנולדים בארצכם.** שאמו מאחיכם ונולדו שם (יבמות עח:). **בניס הנולדים** בארצכם והם בני התושבים, דהיינו אחריס שבאו בארצכם נשיס אחר רשאי לקנות (סוטה ג:). **ולא מן הגרים בארצכם.** ולא מן הבניס הנולדים לבני אחיכם במקום אחר מבנות אשר לומות והבילום לבניהם לגור שם (שם). **שיולד** במקום אחר, שאמו מן אשר לומות ואחר כך בא לגור אצל אביו בארצכם, דלך אשה להיות במקומה ולרך אים לנלות, הלכך הנולדים בארץ ולאי אמו משבעה לומות, אצל הנולדים במקום אחר ולאי אמו משאר לומות, ומשמעינן כי מעטינהו קרא היכא דאצי כעני (יבמות עח:).

מוסף תוספות

א. ולא מצינו שאמרה ר"ע בהדיא בשום מקום. תוס' הרא"ש. (לקמן בסוגיא). ב. ושמעון התימני. שם.

תום' ר"י הזקן

מן האומות. שאינו מז' האומות ואינו מכלל לא תחיה כל נשמה (דברים כ, טז). **שבא על הכנענית.** והוא הדין לחוי ויבוסי ה' ג' אומות. **בעבד.** ואתה יכול לחייתו דשדינן ליה בתר זכר. **אשר הולידו בארצכם.** משמע שהם מארץ אחרת והולידו כאן שנשאו מבנות הארץ. ולעיל מיניה כתיב ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבותיכם וגם מבני התושבים, כלומר לא משאר אומות לבדם אתה רשאי לקנות אלא אף מאותן שנולדו בארצכם. **[ולא מן הגרים בארצכם].** אע"פ שהולידו בארץ אחרת כגון שאביהם מזאת הארץ ואמן מארץ אחרת. ובת"כ גרסינן ולא מן הכנעניים שבארצכם כלומר שנולדו מן הכנעניים. **אחר הפגום [שבשניהם].** לענין עבדות לא מצינו למימר דהא נתגיירו אלא לענין יוחסין, ולא מצינו חילוק בין אומה לאומה משנתגיירו אלא בעמוני ומואבי עם מצרי ואדומי דעמון ומואב הזכרים אסורים איסור עולם ונקבות מותרות מיד, ואדומי ז' אחד זכרים ואחד נקבות אסורים עד דור שלישי. ואסיקנא פרק תפלת השחר [ברכות כח, א] דהשתא כולם מותרים תיכף משנתגיירו אלא בעמוני ומואבי זכרים בלבד כל האומות וכל דפריש מרובא פריש.

עין משפט נר מצוה

קה א מיי' פ"ט מהל' עבדים הלכה ג סמג עשין רנ [עיין כ"מ]: ב [מיי' פ"י מהל' מיאוסי נשים הל' יח טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' ג]: קו ג מיי' פי"ב מהל' מיאוסי נשים הל' כ"ו טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף ז: קז ד מיי' פ"ד מהלכות מיאות הלכה יב סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סימן מד סעיף ו:

תורה אור השלם

1. וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים הַגָּרִים עִמָּכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם אֲשֶׁר עִמָּכֶם אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאַרְצְכֶם וְהָיוּ לָכֶם לַאֲחֻזָּה:
ויקרא כה מה
2. וְיָצְאָה מֵבֵיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר:
דברים כד ב
3. לֹא יִקַּח אִישׁ אֵת אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו: דברים כג א
4. כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ הַנְּפָשׁוֹת הָעֹשֹׂת מֵקֶרֶב עַמָּם:
ויקרא יח כט